



Hoofredacteur ESB

s.phlippen@sdu.nl

Resocialiseren

Voor politici en beleidsmakers die geloven in de maakbaarheid van de samenleving is resocialisatie een geliefd instrument om met ontspoorde jongeren om te gaan.

Oud-Minister Rouvoet trok in het vorige kabinet twintig miljoen euro uit om in negen campussen in Nederland een groep jongeren te resocialiseren op wie de jeugdzorg geen vat meer heeft. Om te beoordelen of de campussen kunnen blijven bestaan, heeft het onderzoeksbureau Intraval het effect ervan onderzocht. Op basis van de resultaten besloot staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten van Volksgezondheid onlangs de campussen niet te continueren. Het doorslaggevende argument zou zijn dat ze niet de allermeest ontspoorde jongeren bereiken maar vooral een groep die dreigt uit het arbeidsproces en het studietraject te verdwijnen (NRC Handelsblad, 2011). Wat het effect van de campussen op de jongeren is geweest en of dit de investering waard was, kwam hierbij niet aan de orde. Dit lijkt raar omdat het onderzoeksbureau juist dit effect probeerde te achterhalen. Wanneer we de onderzoeksresultaten nader bekijken, kunnen we echter helemaal geen effect ontdekken.

Er vallen twee zaken af te lezen uit het rapport van Intraval (2011). Ten eerste de hoofddoelstelling: het bereiken van een verbeterde school- of werksituatie. Bij 79 procent van de jongeren was de situatie bij de afsluiting van het project verbeterd vergeleken met hun situatie toen ze eraan begonnen. Dit lijkt een mooi resultaat, maar uit het rapport blijkt dat de jongeren die de campusperiode niet of negatief hebben afgesloten uit deze selectie zijn weggelaten. Hierin sluimert een ontegenzeggelijke *selection bias*. Daarnaast moeten we ons ook afvragen of we wel zeker weten dat de verbeterde situatie is toe te schrijven aan de campus. Misschien is het feit dat de jongere gedurende de campusperiode ouder en misschien ook wijzer wordt eveneens van invloed

op de verbetering van zijn situatie. Echter, van een controlegroep blijkt geen sprake. Ten tweede zijn er een aantal nevendoelestellingen geformuleerd, zoals een verbeterde motivatie, een verhoogd gevoel van eigenwaarde en – niet onbelangrijk – minder strafbaar gedrag. Op deze punten worden de campussen als succesvol bestempeld omdat er een significante vermindering in strafbaar gedrag wordt gerapporteerd. Een korte blik op het rapport leert al snel dat het hier gaat om een vergelijking tussen de campussen onderling en niet om het effect van campusdeelname an sich. Dat jongeren uit de ene campus zich significant minder strafbaar gedragen ten opzichte van de totale groep deelnemers zegt eigenlijk helemaal niets. Niets over het effect van resocialisatie in het algemeen, maar gegeven de totaal verschillende projectkenmerken en deelnemersverschillen zegt het ook niets over de effectiviteit van die ene campus. Terug naar het artikel in NRC Handelsblad, waarin staat dat tachtig procent van de deelnemers na afloop een verbeterde school- of werksituatie heeft. Brigitte van der Burg (VVD) liet in de Kamer weten het onbegrijpelijk te vinden dat de campussen gesloten worden, want de kosten van campusdeelname (10.000 euro) zijn immers slechts een fractie van de kosten van een jaar jeugddetentie (187.000 euro). Deze opmerking van Van der Burg is waar het eigenlijk om draait, maar waarop geen antwoord kan worden gegeven. We weten niet in hoeverre een geïnvesteerde euro in een resocialisatiecampus de kans op jeugddetentie verkleint. We weten ook niet in hoeverre deelname aan een campus de jongere weer motiveert, hem discipline bijbrengt, of zorgt voor een verbeterd zelfbeeld. Ondanks dit gebrek aan informatie wordt toch besloten de campussen niet te continueren. Het argument voor deze beslissing is het feit dat de beoogde doelgroep van volledig ontspoorde jongeren niet altijd bereikt werd. Of dit niet-bereiken problematisch is voor het behalen van de hoofddoelstelling, is totaal niet duidelijk. Wanneer een overheid dermate intensief ingrijpt in het leven van een jongere en zijn opvoeding, zou je verwachten dat zij goed weet wat het effect van dat ingrijpen is. In deze ESB beschrijft Pierre Koning hoe de overheid een sociaal experiment zou moeten opzetten om het effect daadwerkelijk te kunnen aflezen. Laten we hopen dat de overheid hiervan leert zodat een volgend kabinet een weloverwogen besluit kan nemen.

LITERATUUR

Intraval (2011) *Onderzoek pilotprojecten campussen*. Groningen: Intraval.

NRC Handelsblad (2011) *Jeugd gered, maar de verkeerde jeugd*. Campussen voor ontspoorde jongeren verliezen geld omdat ze doelgroep niet bereiken. NRC Handelsblad, 18 februari.